

Vánaligu úrslitini í oljuleiting:

Nýttast ikki at vera vansi ella afturstig

-Úrslitini koma at seinka boringunum av komandi leiti-brunnum á føroyska landgrunninum. Hetta nýttist tó ikki

sum frálíður at verða ein vansi ella afturstig fyri føroyska oljuleiting. Tað er ikki altíð avgerandi, nær brunnarnir verða

borðaðir, men heldur at teir eru væl fyri-reikaðir og boraðir í tey leitimiðini, ið hildin verða at geva størst møguleika fyri at finna olju ella gass segði Eyðun Elttør m.a. í tá hann í farnu viku legði frágreiðing um oljumál fram

FRÁGREIÐING UM
OLJUMÁL
Jan Müller

20 mill. kr. inn í oljuskatti

Skattainntøkurnar til føroyska landskassan í 2001 frá útlendingum, sum starvaðust í frálánda-vinnuni, og frá viddar-gjöldum, sum loyvis-havararnir gjalda fyri leitiokini, var umleið 20 milliónir krónur. Umframt hetta kemur skattur frá útlenskum veitara-feløgum, sum ikki er uppgjördur enn, og skattur frá føroyskum feløgum og persónum. Fyri føroyingar og føroyskar fyrirkur verður oljuvirksemið ikki uppgjørt fyri seg, og tí er torført við vissu at siga nakað um úrtøkuna fyri landskass-

an vísti Eyðun Elttør á á tingi í farnu viku.

Fíggiarmálastýrið hevur vegna samgonguna arbeitt við einum uppskoti um ein búskapar-ella oljugrunn, sum tað tíverri ikki eydnaðist at fáa lagt fram í hesi tingsetuni. Í hesum arbeiði havi eg lagt dent á, at framleiðslugjaldið, ið er heimilað í oljuoyvunum, skal beinleiðis í landskassan, tí endamálið við framleiðslugjaldinum var at útvega landskassanum inntøkur frá kolvetnis-framleiðsluni, so skjótt hon byrjaði.

Skilagóð førleikamening

Í leitiloyvunum er ásett, at oljufeløgini skulu brúka tilsamans umleið 85 milliónir yvir 6 ár til førleikamening. Til tess at tryggja, at peningurin kemur so væl til sættis sum møguligt, varð gjørt av, at loyvis-havararnir saman við vinnulivinum og útbúvingarverkinum skuldu finna verkætlanir, sum eru førleikamennandi. Oljumálastýrið skal, áðrenn farið verður undir slíkar verkætlanir, góðkenna at stuðul verður latin av upphæddini, ið er markað til førleikamening segði Eyðun Elttør og vísti á, at tað hevur verið filst á, at vit ikki settu krav um, at peningurin til førleikamening varð settur í ein grunn, sum føroyskir myndugleikar høvdu ræði á, heldur enn at lata oljufeløgini sjálvi verða við til at gera av, hvat peningurin verður nýttur til.

Í sambandi við loyvisveitingina, var tankin um, at oljufeløgini skuldu seta

peningin til førleikamening í ein grunn, havdur á lofti. Tankin var kortini skjótt sleptur aftur. Hildið varð, at oljufeløg, ið fara undir leiting á føroyskum øki, ikki eiga at sleppa undan at taka lut í føroyska samfelagslívnum, og í hesum sambandi eisini vera við til at eyðmerkja ætlanir, sum tey halda tað vera skilagott at stuðla. Somuleiðis varð mett, at fyri føroyska vinnu kann sjálvt samskiftið við altjóða oljuindnæðin vera mennandi. – Lat meg so leggja afturat, at verður øll upphæddin til førleikamening ikki brúkt í 6-ára leitiskeiðnum, kann restupphæddin verða latin í grunn. Annaðhvørt ein grunn, ið verður stovnaður til endamálið, men skilabetri er helst at lata upphæddina í onkran verandi grunn, t.d. granskingargrunnin vísti Eyðun Elttør á í tinginum í farnu viku.

Í farnu viku legði Eyðun Elttør, landsstýrismaður drúgva frágreiðing fyri tingið um oljumál. Hetta er í tráð við at tað í § 44 í kolvetnislógini er ásett, at "...landsstýrið skal í minsta lagi annað hvørt ár leggja fram fyri tingið frágreiðing, sum skal verða grundarlag fyri einum olju-politiskum orðaskifti..." Í tingsetuni 1999/2000 varð lógaruppskotið um fyrsta útbjóðingarfarnar lagt fram, og varð tá gjørt vart við, at drúgvu viðmerkingarnar komu istaðin fyri eina sjálvstøðuga frágreiðing um oljumál.

Í hesi fyrstu veruligu § 44-frágreiðingini er dentur lagdur á at geva eina breiða lýsing av føroyskari oljuvinnu, soleiðis at flestøll evni av týðningi eru tikin við.

Í framløgurøðu síni vísti landsstýrismaðurin á, at fremsta málið við oljuleiting er at staðfesta, um olja og gass í rakstrarverðum nøgdum eru at finna í okkara undirgrund. Er talan um slíkar nøgdir, er fyrsta og fremsta uppgávan at syrgja fyri, at hesi kolvetni verða troytt á mest skynsama hátt.

- Eg nevni hetta lutvíst tí tað er hetta málið, sum fær flestu tjóðir við møguleika fyri oljuframleiðslu at leggja dent á leitiskýldurnar hjá oljufeløgum heldur enn t.d. loyvisgjald, tá loyvin verða veitt, og lutvíst tí tað í samfelagskjakinum tíðum verður lagdur ov stórir dentur á viðurskifti, sum fylgja við ella eru avleiðing av oljuleitingini. Vit eiga alla tíðina at minnst til, at málini við føroyskari oljuvinnu bara kunnu náast í fullan mun, um oljuframleiðsla einaferð gerst veruleiki.

Eftir at leiti- og framleiðsluloyvini vórðu veitt í august 2000, hava myndug-

Eyðun Elttør, landsstýrismaður í oljumálum: - Um úrslitið av oljufundinum í summar ikki visir seg at goyma rakstrarverðar nøgdir, fer tað at ávirka vónirnar til at finna olju í djúpari fláunum aðrastaðni á landgrunninum. Avbjóðing hjá oljuyndugleikunum verður tá at tryggja ein framhaldandi áhuga fyri føroyska økinum

leikar, eisini aðrir enn oljumálastýrið, og oljufeløg arbeitt miðvíst fram ímóti at fyrireika leitiboringarnar, sum vóru gjordar á føroyska landgrunninum seinasta summar.

Arbeiðsskýldurnar, sum eru ásettar í loyvunum, at fevna um 8 leitiboringar, seismiskar o.a. kanningar á einstøku loyvisøkjunum, umframt aðrar meira vísindaligar kanningar á landgrunninum sum heild. Skyldurnar við leitiboringum eiga at vera nóg mikið til at staðfesta um kolvetni finnst á loyvisøkjunum.

Eyðun Elttør vísti í røðu síni eisini á úrslitini frá oljuboringunum í fjør. -Um vit hyggja nærri eftir úrslitunum av boringunum í summar, mugu vit ásanna, at tað ikki gekst heilt sum væntað. Økini, sum frammanundan vóru mett at verða tey mest spennandi, vístu seg bert at innihalda smáar nøgdir av kolvetni. Hinvegin vóru munandi nøgdir av olju funnar í djúpari jarðarløgum, har vánirnar frammanundan ikki vóru mettar serliga góðar. Eg haldi, at fyri føroyska økið sum heild er umráðandi, at vit hava staðfest eina virkna kolvetnissskipan. Tá tað er sagt, so krevur oljufundurin hjá Faroos Partnership við

Amerada Hess á odda, at bæði oljuyndugleikar og oljufeløg mugu endurskoða jarðfrøðiliga myndlarnar, ið lógu til grund fyri fyrstu leitiatlanunum.

Landsstýrismaðurin helt tí, at vit í fyrstu atløgum mugu vit rokna við, at úrslitini koma at seinka boringunum av komandi leitibrunnum á føroyska landgrunninum. Hetta nýttist tó ikki sum frálíður at verða ein vansi ella afturstig fyri føroyska oljuleiting. Havandi endamálið við oljuleitingini – tað at finna olju og gass – í huga, er tað ikki altíð avgerandi, nær brunnarnir verða borðaðir, men heldur at teir eru væl fyri-reikaðir og boraðir í tey leitimiðini, ið hildin verða at geva størst møguleika fyri at finna olju ella gass.

Ásetingarnar í loyvunum um ymiskar vísindarligar kanningar kunnu hava stóran týðning fyri framtíðar oljuleiting á føroyska landgrunninum. Við loyvunum sum grundarlag hevur Jarðfrøðisavnið saman við loyvis-havarunum tikið stíg til eitt samtak – nevnt Sindri – har umleið 40 milliónir kr. skulu nýttast til ymsar jarðfrøðiligar og kanningartekniligar verkætlanir komandi 5 – 6 árin. Dentur verður serliga lagd-

ur á verkætlanir, ið kunnu bota um útlitini fyri oljuleiting á basaltøkjum.

Sum skilt verður virksemið á føroyska landgrunninum í nærmastu framtíð neyvan eins viðfevnt og føroyska vinnan hevði væntað. Hetta kann sjálvandi vera óheppið, men hinvegin skilja flestu fyrirkurnar, at luttøka í oljuvirksemi tekur tíð, og skal roknast sum ein iløga í framtíðina heldur enn lottuvinningur. Eg kann bara vóna, at tær fyrirkur, sum longu hava veitt vörur og tænastur til oljuvinnuna, søkja og fáa uppgávur aðra staðni, t.d. á bretska landgrunninum. Á tann hátt kunnu tær fáa royndir, sum koma teimum til góðar, tá stórrí virksemið tekur seg upp aftur á føroyska landgrunninum.

Annað loyvisumfar

Landsstýrismaðurin nam síðani við eitt møguligt annað loyvisumfar. -Fyri at halda eitt støðugt leitivirksemi, er vanligt aðrastaðni at hava nýggj útbjóðingarfarnar við jøvnum millumbilum, t.d. annað ella fjórða

